

Marianne North

GERALDINE MACKINNON

FOTOGRAFARI: KEW

BİTKİ ressamı olarak çalışmaya başladığım zamanlar üzerinde çalıştığım ilk doğabilimci Marianne North' tu. Şans eseri

biyografisinin ve eserlerinin olduğu bir internet sitesi bulmuş, Şili' de yaşadığına ve 1884' te bütün o güzel bitkilerin ve çiçeklerin resimlerini yaptığına inanmamıştım. Birçok resmine, araştırmaya başlayana kadar rastlamamıştım.

Marianne North, 1830' da Hastings, İngiltere' de doğdu. Bu Viktorya dönemi hanımefendisi, yeni vahşi dünyaların cazibesine kapılan, varlıklı ve konforlu hayatlarını geride bırakıp yeni ufuklara yelken açtıkları uzun yolculuklara çıkan çağdaşı çoğu Avrupalı kadının maceracı ruhunun mükemmel bir temsiliydi. Bu kadınlardan birçoğu, doğaya ve onun gizemlerine, tabiat bilimlerine ve antropolojiye özellikle düşküdü. Avcı, balıkçı, kuş, bitki ve böcek koleksiyoncularıydı.

1870 ve 1920 yılları arasında bugün "ekolojik farkındalık" dediğimiz şeyi geliştiren, hayatlarını hayvanların ve bitkilerin önemine dair yazmaya ve konuşmaya adanmış, evlerde ve kamusal alanlarda bostanların yapımını teşvik eden ilk kadınları biliyoruz. Ufaklıkları eğitecek, onlara hayvanlara saygı duymayı ve şefkat göstermeyi öğretecek çocuk edebiyatı ürünlerini kaleme alan, resimleyen diğer kadınları da.

North' un durumu ise oldukça müstesna. Önemli bir politikacının (Friederick North) kızıdır. Erken yaşlarından itibaren müzik ve şan eğitimi alır ancak daha sonra vaktini suluboya resme adamaya karar verir. Babasına çok düşkün olan Marianne evlenmemiştir. Babasıyla eski dünyayı gezerler: Fas, Mısır, İtalya ve Yunanistan. Marianne kırkına yaklaşmışken babası vefat eder, kendisini üzgün ve depresif hisseder.

Sonrasında, İngiltere' deki evini terk etmeye ve bir arkadaşıyla birlikte Kanada' ya gitmeye karar verir. Tek başına daha rahat olacağını fark ettiğindeyse yola yalnız devam eder. O zamandan itibaren, Marianne (genellikle ahşap bir panele monte edilen) tual üzerine yağlıboya kullanarak resmetmeye başlar. Artık her bitki ve manzarayı çizecektir.

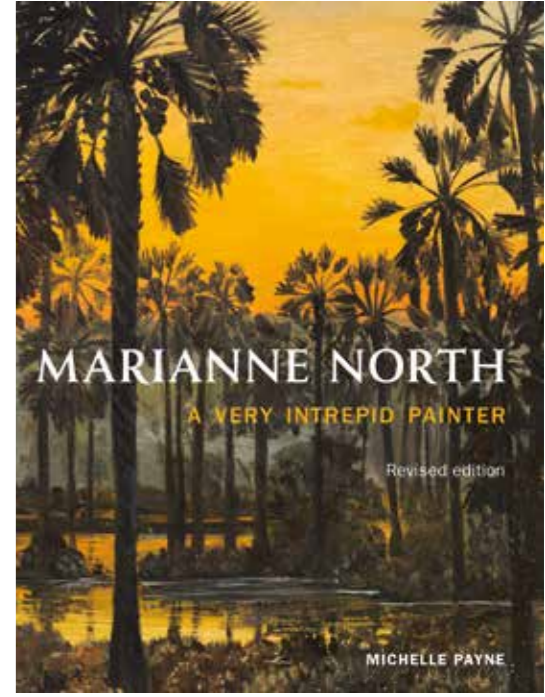
Tabiatı resmetmeyi yaşamının merkezine alır. ABD, Brezilya, Japonya, Singapur, Sarawak, Cava Adası, Sri Lanka, Hindistan, Avustralya, Yeni Zelanda, Güney Afrika, Seyşel Adaları ve nihayetinde Şili' ye seyahat eder. Marianne' in çizdiği bitkilerin bazıları ilk defa onun tarafından bulunmuş ve bu bitkilere onun adı verilmiştir.

1884' te Şili' ye yaptığı yolculuk sadece dört ay sürer. Ama bu süre zarfında Marianne, artık mevcut olmayan nevi şahsına münhasır Şili florasının ve peyzajının en güzel resimlerini çizmiştir. Bu onun "dünyanın bahçesi" adını verdiği şeyi keşfetme ve kayıt altına alma arzusunun gücünü gösterir.

Marianne' ni çizdiği manzaralar radikal bir biçimde değişime uğradılar: O zamanlar özel araziler olan yerler şimdi doğa parkları ve koruma alanları olurken, bir zamanların ıssız sahilleri, vahşi yaşamın birkaç kilometre karelik alan içerisinde yaşam mücadelesi verdiği popüler tatil köyleri hâline geldi.

North, bu kayanın üzerinde o eski Şili arokaryalarıyla (orman çamları) birlikteken aynı zamanda And Dağları' nı ve Pasifik Okyanusu' nu izledi. Buraya arokarya çizimlerini tamamlamak için getirilmişti: Avustralya ve Brezilya türlerini çizmeyi daha yeni bitirmişti. Orta Şili sahilleri ve dağları boyunca yetişen puyaları (And Dağları' nda yetişen 60-70 yılda bir en güzel çiçeğini veren bir bitki türü) ya da chagualesleri bulma düşüncesi onu harekete geçirdi. Cordillera de Nahuelbuta' da gördüğü muhteşem arokaryaları resmetti. Aynı bölgenin biraz doğusunda Lonquimay vardır: Kadim arokaryaların büyüdüğü bir And bölgesi. Lonquimay bugün hâlâ etkileyici arokaryaları barındıran güzel bir bölge. Her sonbahar bölgenin sakinlerini birbirinden ayıran yoğun bir kar yağışı başlar. Arokaryalar ve diğer ağaçlarsa soğuk sessiz dağları süsleyen mücevherler olarak yerlerinde kalmaya devam ederler.

Birçok kişi sağlık durumu kötüye gittiği için geziye çıkmaması konusunda onu uyarılmış olsa da, başladığı işi bitirme, bütün çalışmasını tamamlama konusundaki takıntısı bir kez daha baskın çıktı. Bu haritada North' un Şili' deki güzergâhını ve çizim için

Marianne North: A Very Intrepid Painter kitap kapağı.

Marianne North eseri.

KEW Royal Botanic Gardens galerisi.

durduğu yerleri görebiliriz. Bu son seyahatinden sonra, Marianne, İngiltere'ye döndü ve Royal Botanic Gardens of Kew'deki meşhur galerisini kurdu.

Şili'deki bu kaydın en önemli yanı, halkımıza XX. yüzyıl sanayi devriminden önce ülkemizin ne kadar güzel olduğunu tecrübe etme ve görme imkânı vermesidir. KEW'deki galeride bütün bu güzel resimleri görmek tatmin edici olduğu kadar üzücüdür de: Tıpkı diğer tropikal yerler gibi, uzak egzotik bir cennete benziyor. Yıllardır, okuldaki çocuklara, Şili doğası hakkında çok genel şeyler öğretiliyor; ünlü Lapageria

rosea gibi çiçeklerden ve eğer şanslılarsa birkaç tanesinden daha bahsediliyor. Eğer North bütün sınıflara girebilirse, genç nesil sahip olduğumuz değerlerin farkına varır ve bu değerden bize kalan küçük kısmı korumanın ne kadar önemli olduğunu anlardı.

Santiago yakınlarında Orta And Dağları'nda yetişen güzel vahşi alstroemerialardan bazıları. Bu bölge, Marianna North'un günlüğünde yazdığına göre, yaşlı bir atın sırtında gezdiği yerlerden birisidir.

Bu araştırma, manzara çeşitliliğiyle, ülkemin güzelliği ve kırılmalı-

ğıyla bağlantı kurmamda ve özellikle bir kadın ve sanatçı olarak aklımdaki düşünceleri tasdik ve teyit etmemde yardımcı oldu: Çalışmamı, insanlığın diğer canlılarla kurduğu ilişki biçiminde temel değişiklikler yapmasının zorunlu olduğu bir dünyada doğamızı kaydetmeye ve sergilemeye adıyorum.

Marianne North – XIX. yüzyılda yaşayan kadın, gezgin ve kâşif, zamanının zorluklarının ötesinde rüyasını gerçekleştirdiği için takdire şayan bir yere sahiptir. Dünyayı kendi gözleriyle görmek istedi.

*Marianne,
İngiltere'ye döndü
ve Royal Botanic
Gardens of Kew'deki
meşhur galerisini
kurdu.*

Marianne North eserleri.